

העותרות:

1. גב' בסינה סמירי, ת"ז _____
2. גישה – מרכז לשמירה על הזכות לנוע (ע"ר מס' 8174-043-58)

כולן ע"י ב"כ עוה"ד נעם פלג ו/או שרי בשי ו/או פרופ' קנת מן
גישה-מרכז לשמירה על הזכות לנוע (ע"ר)
רחוב החשמונאים 91, ת.ד. 20111
תל אביב, 61200
טל': 03-6244120, פקס: 03-6244130

- נגד -

המשיבים:

1. מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית
2. משטרת ישראל
3. אלוף פיקוד הדרום

כולם ע"י פרקליטות המדינה
רח' צלאח א-דין 29, ירושלים

עתירה למתן צו על תנאי ובקשה למתן צו ביניים

בית המשפט הנכבד מתבקש בזאת להוציא צו על תנאי, המופנה כנגד המשיבים והמורה להם לבוא וליתן טעם כדלקמן:

- א. מדוע לא ימנעו מלהעביר את העותרת 1 בעל כורחה לרצועת עזה.
- ב. מדוע לא יכירו בתושבותה של העותרת 1 ברמאללה שבגדה המערבית ויספקו לה שם שירותים מרשויות הצבא.
- בנוסף, מתבקש בית המשפט הנכבד לחייב את המשיבים בהוצאות העותרים בעתירה דנן, לרבות שכר טרחת עורך דין בצירוף מע"מ כדין.

בקשה למתן צו ביניים

בית המשפט הנכבד מתבקש להוציא צו ביניים, המופנה כנגד המשיבים והמורה להם להימנע מלהעביר את העותרת 1 בעל כורחה לרצועת עזה, וזאת עד שבית המשפט הנכבד יכריע בעתירה דנן.

הרקע לבקשה זו הוא חששה המבוסס של העותרת 1, שמא המשיבים יעקרוה ממקום מגוריה בעל כורחה, וזאת בשל מדיניותם למנוע מתושבים פלסטיניים מלשהות בגדה המערבית, רק משום שמענם הרשום בתעודת הזהות הוא "רצועת עזה", וללא קיום הליך כלשהו של בירור או השגה. העברה כפויה זו תקרע את העותרת 1 מביתה, מעבודתה, מחבריה, מאחיותיה ומסביבתה החברתית, תחריב עליה את עולמה ותמנע ממנה להמשיך לעבוד לפרנסתה באוניברסיטת ביר-זית.

כיום, העותרת 1 כלואה למעשה בעיר רמאללה בשל החשש, שכל מפגש שלה עם חיילים או עם שוטרים באחד מהמחסומים הפרוסים מחוץ לעיר יביאו לעקירתה לאלתר מביתה והעברתה הכפויה לרצועת עזה. בצעד זה נקטו המשיבים נגד תושבים פלסטיניים נוספים, אשר מענם רשום בעזה.

הבקשה להכיר בתושבותה של העותרת 1 בגדה המערבית היא ביסוד המחלוקת בעתירה דנן, וראוי כי המצב הקיים ישמר, וזאת עד שבית המשפט הנכבד יכריע בעתירה לגופה.

בקשה לקיום דיון מוקדם

בית המשפט הנכבד מתבקש לקיים דיון מוקדם ככל האפשר בעתירה, ולא יאוחר **מתחילת חודש אוגוסט 2007**, וזאת מהטעמים הבאים:

בשל העובדה שהמשיב 1 אינו מכיר בתושבותה של העותרת 1 ברמאללה, העותרת 1 גם אינה יכולה לצאת לחו"ל, משום שאין היא יכולה לעבור במעבר הגבול אלנבי. **ב-3 בספטמבר 2007 עתידה העותרת 1 להשתתף בסמינר במכון "FOJO" (Institute for Further Education of Journalists) שבשבדיה**. עוד יצוין, שבראשית חודש אוקטובר תבקש העותרת לצאת, ככל הנראה, לאנגליה לשם המשך לימודיה האקדמיים. ללא הכרה בתושבותה ברמאללה, לא תוכל העותרת 1 לצאת לחו"ל דרך מעבר הגבול באלנבי וכן לא תדע אם תוכל לחזור לביתה בתום הביקור.

בית המשפט הנכבד מתבקש להתחשב בלוח זמנים זה ולקבוע בהתאם מועדים למסירת כתב תשובה, וכן להורות על קיום דיון, ככל שהדבר יידרש.

תמצית העתירה

עניינה של עתירה זו הוא בפלסטינית בת 33, בעלת תואר שני בסוציולוגיה, רווקה ותושבת העיר רמאללה, שבשל מדיניותו של המשיב 1 כלואה בעיר מגוריה, אינה יכולה לנוע ברחבי הגדה המערבית, אינה יכולה לצאת את שטחי הגדה המערבית ואינה יכולה לבקר את משפחתה בעזה או לנסוע לחו"ל. כל זאת בשל החשש, שהמשיבים יעקרו אותה מביתה ברמאללה ויעבירוה לעזה בעל כורחה.

הצדדים לעתירה

1. העותרת 1 (להלן: העותרת) הינה תושבת פלסטינית בת 33, רווקה המתגוררת בעיר רמאללה מאז חודש ינואר 2000, אליה הגיעה כדין מרצועת עזה. העותרת הינה בעלת תואר שני בסוציולוגיה ועובדת _____ באוניברסיטת ביר זית.
2. העותרת 2 הינה עמותה ישראלית, שמטרתה להגן על זכויות האדם בישראל ובשטחים הנתונים לשליטתה.
3. המשיב 1 (להלן: המשיב) הינו מי שמחזיק מטעם מדינת ישראל בשטחי הגדה המערבית בתפיסה לוחמתית, מי שבסמכותו וביכולתו להכיר בתושבותה של העותרת ברמאללה, לכבד את זכויותיה ולספק לה שירותים שונים מרשויות הצבא, לרבות מתן האפשרות לנוע בתוך הגדה המערבית עצמה, לצאת את הגדה לחו"ל ולאחר מכן לחזור לביתה, ולרבות הגשת בקשות שונות לרשויות הצבא והטיפול בהן.
4. המשיבה 2 היא שאחראית על ליווי תושבים פלסטיניים בתחומי מדינת ישראל והיא שבעבר העבירה תושבים פלסטינים, ששהו בגדה המערבית ושמענם הרשום היה ברצועת עזה, אל רצועת עזה דרך תחומי מדינת ישראל, בעל כורחם.
5. המשיב 3 הוא בעל השליטה בכל המעברים שבין רצועת עזה לגדה המערבית והוא שהנפיק לעותרת את כרטיס המעבר הבטוח, באמצעותו עברה כדין להתגורר ברמאללה.

התשתית העובדתית

6. העותרת, תושבת פלסטינית בת 33, נולדה בחאן יונס שברצועת עזה. בשנת 1998 סיימה העותרת את לימודיה לתואר ראשון בכלכלה באוניברסיטה האיסלמית בעזה.
7. בחודש אוגוסט 1998, לאחר סיום לימודיה, החלה העותרת לעבוד כמזכירה ב"מרכז הפלסטיני לפתרון סכסוכים קהילתיים" ברצועת עזה. בזמן עבודתה שם המשיכה העותרת לחלום על המשך לימודים, וכתיבת תזה ודוקטורט.
8. סקרנותה של העותרת ושאפתנותה הניעו אותה לבקש להמשיך וללמוד ולמצות את כישוריה. ברם, באותה העת לא ניתן היה ללמוד לתארים מתקדמים במוסדות

האקדמיים ברצועת עזה והעותרת החליטה להירשם ללימודים באוניברסיטת ביר זית שברמאללה.

9. המעבר לגדה המערבית קרץ לעותרת לא רק בשל האפשרות ללמוד שם, אלא גם בשל האווירה החברתית השונה בגדה המערבית, שמתאימה יותר לאישה צעירה, רווקה וחילונית כמוה. ואכן, בחודש ינואר 2000 עברה העותרת ממקום מגוריה בעזה לרמאללה, על מנת להתחיל את לימודיה לתואר שני בכלכלה באוניברסיטת ביר זית. העותרת העתיקה את מקום מגוריה כדין מרצועת עזה לעיר רמאללה באמצעות כרטיס "מעבר בטוח" שהונפק עבורה על ידי המשיב 3.

צילום כרטיס המעבר שהונפק לעותרת מצ"ב ומסומן ע/1.

10. במהלך הלימודים החליטה העותרת לזנוח את לימודי הכלכלה ותחת זאת לעבור ללמוד בפקולטה למדעי החברה באוניברסיטה. בשנת 2006 סיימה העותרת בהצלחה את לימודיה לתואר שני בסוציולוגיה באוניברסיטת ביר זית.

תעודה על קבלת תואר "מוסמך בסוציולוגיה" מיום 25.5.2006 מצ"ב ומסומן ע/2.

11. החל מחודש ספטמבר 2000 ועד היום, עובדת העותרת באוניברסיטת ביר זית _____.

העתקים מחוזה העבודה שבין העותרת לבין אוניברסיטת ביר זית החל מספטמבר 2000 וכן אישור על עבודה באוניברסיטה בשנת 2006 מצ"ב ומסומנים ע/א-3א-3.

12. עם הגעתה של העותרת לרמאללה בינואר 2000 החלה העותרת להתערוך בעיר ולפתח קשרי חברות וידידות.

בתחילה התגוררה העותרת עם אחותה בדירתה של זו האחרונה ברמאללה, ובחודש מרץ 2000 עברה להתגורר בדירה שכורה הסמוכה לכיכר אל-מאנרה שבמרכז העיר, יחד עם שתי שותפות. הסכם השכירות בינה לבין השותפות נערך בעל פה.

בחודש מרץ 2003 עברה העותרת לגור בדירה שכורה אחרת, לאחר שאחת מהשותפות שלה התחתנה. בדירה זו התגוררה עד לחודש ינואר 2006.

בשנת ינואר 2006 העותרת עברה להתגורר בגפה בדירה השייכת לאוניברסיטת ביר זית, בה היא מתגוררת גם כיום.

העתק מייפוי הכוח שחתמה העותרת לטובת אוניברסיטת ביר זית בדצמבר 2005, המאפשר את ניכוי שכר הדירה לשנת 2006 ממשכורתה מצורף ומסומן ע/4.

העתק מהתחייבותה של העותרת בפני שלטונות האוניברסיטה לעמוד בכללי שכירות הדירה מטעם האוניברסיטה מצורף ומסומן ע/5.

כללי ההתנהגות החלים על עובדי האוניברסיטה בדירות שמושכרות להם על ידי האוניברסיטה, עליהם חתמה העותרת, מצורף ומסומן ע/6.
העתק מחוזה השכירות לדירתה של העותרת ברמאללה בשנים 2003-2004 מצורף ומסומן ע/7.

13. מזה שבע שנים חיה העותרת ברמאללה. שם ביתה, שם עבודתה ושם סביבתה החברתית. בעיר רמאללה ובאווירה השוררת בה יכלה העותרת לפתח את חייה כאישה עצמאית, משכילה, לפרנס את עצמה ולחלום בקול רם ולשוחח באופן חופשי על שאיפותיה האישיות. רמאללה היא מקום מגוריה של העותרת, אך גם המרכז התרבותי-חברתי בו חשה העותרת בנוח. שם רואה העותרת הצגות תיאטרון וסרטים באולם הקסבה או במרכז הפלסטיני לתרבות, שם סועדת העותרת עם חברותיה במסעדות או יושבת עימם בבתי קפה. בתקופות של רוגע נהגה העותרת גם לצאת מדי פעם למועדוני ריקודים.

ניסיונותיה של העותרת להביא לכך, שהמשיב ישנה את מענה הרשום

14. בשנת 2000, סמוך לאחר מעברה לרמאללה, פנתה העותרת לוועדה האזרחית הפלסטינית בעיר והודיעה על העתקת מקום מגוריה לרמאללה. העותרת ביקשה, כי הודעה על כך תועבר לידי ישראל ושינוי זה יירשם במרשם האוכלוסין הפלסטיני, המוחזק על ידי ישראל. ברם, נציגי הרשות הפלסטינית מסרו לה, כי השינוי לא יתבצע בשל התנגדות הרשויות בישראל.

15. בחודש פברואר 2001 פנתה העותרת **בשנית** לוועדה האזרחית בבקשה דומה. אז נאמר לה, כי הודעתה על השינוי במען הועברה לידי הרשויות הישראליות היושבות בבית אל, אולם אלה האחרונות סירבו לרשום את השינוי, בשל מדיניותן שלא לרשום שינויים במענם של תושבים פלסטיניים, אשר העתיקו את מקום מגוריהם מעזה לגדה המערבית.

16. שלושה חודשים מאוחר יותר, בחודש מאי 2001, פנתה העותרת **בשלישית** לוועדה האזרחית הפלסטינית בניסיון נוסף להביא לרישום השינוי במענה. ובשלישית בקשתה נענתה בשלילה, בשל התנגדות הרשויות בישראל.

17. בחודש נובמבר 2005 פנתה העותרת **ברביעית** לנציגי הרשות הפלסטינית בבקשה לשנות את מענה הרשום בתעודת הזהות. אז נמסר לה על ידי נציגי הרשות כי נקבע הסדר, בו הרשויות בישראל הסכימו להכיר בשינוי מענם הרשום של מספר מוגבל של תושבים פלסטיניים, אשר העתיקו את מקום מגוריהם מעזה לגדה המערבית ושל ידי ישראל הועברו מספר הודעות על שינוי מען, לרבות הודעתה של העותרת. עוד נאמר לה, שהודעתה הגיעה לשלב הבדיקה האחרון ושמצד ישראל נמסר, כי אין התנגדות לרישום שינוי מענה, וכעת כל שנותר הוא להמתין לשינוי בפועל.

18. ברם, ארבעה חודשים מאוחר יותר, בחודש פברואר 2006, לאחר קיום הבחירות לרשות הפלסטינית, נמסר לעותרת על ידי נציגי הרשות הפלסטינית, כי נותק הקשר בין ישראל לבין הרשות, ובשל כך אין הם יודעים מה עלה בגורל שינוי המען שהתבקש.

19. מענה הרשום של העותרת, מכל מקום, לא שונה.

איום העקירה והשלכותיו

20. העותרת, כאמור, עברה להתגורר בגדה המערבית כדין ובאישורם של המשיבים, אשר הנפיקו עבורה כרטיס "מעבר בטוח", שאפשר לה לעבור דרך המעבר הבטוח שפעל באותה עת. במהלך שהייתה של העותרת בביתה ברמאללה, ומבלי ששינתה דבר בהתנהגותה, הפכה לשיטת המשיב ל"שוהה בלתי חוקית", וזאת בטענה שהיא רשומה כתושבת רצועת עזה ושאינ המשיב מכיר בתושבותה בגדה המערבית. טענה זו מקימה מעל לראשה של העותרת סכנת עקירה מביתה ואת האפשרות, שתועבר בעל כורחה מביתה לרצועת עזה.

21. מספר חודשים לאחר הגעתה לרמאללה ולאחר פרוץ האינתיפאדה השנייה, התוודעה העותרת לעובדה, כי קיימת סכנה שחייל צה"ל או שוטר משטרת ישראל בו היא עלולה להיתקל, עלול לעכבה ולהחזירה בן רגע ובניגוד לרצונה לרצועת עזה. השמועות על כך נפוצו בקרב קהילת הפלסטינים שגרו בעיר ושמענם הרשום נותר עזה.

22. מחשש כי גם היא תועבר לעזה בעל כורחה, נמנעת העותרת מלעבור מחסומים בתוך הגדה המערבית והיא למעשה כלואה בתוך העיר רמאללה. מאז חודש ספטמבר 2000, עת חזרה לביתה ברמאללה מביקור משפחתי ברצועת עזה, לא עזבה העותרת את אזור מגוריה ולא התקרבה למחסומי צה"ל שפריסתם ברמאללה ובסביבותיה השתנתה לאורך השנים.

23. תחום המחיה של העותרת הצטמצם לגבולות העיר רמאללה והכפרים בסביבה הקרובה ואוניברסיטת ביר-זית, שבינם לבין העיר אין כיום מחסומים קבועים – המדובר בטווח מחיה של כ-20 קילומטר. העותרת אינה עוזבת תחום מחיה זה בשל חששה המבוסס, שאם תגיע בדרכה לאחד ממאות המחסומים הפרוסים בגדה המערבית, היא תעוכב ובו במקום תועבר בעל כורחה לרצועת עזה.

24. לא פעם, בעודה מגיעה לקרבת אחד מאותם מחסומים, ובעיקר למחסום "סורדא" (אשר היה המחסום המרכזי באזור רמאללה ושלט על התנועה בין העיר לכפרים שממערב לה, בין השנים 2001-2004) ראתה העותרת חיילים עוצרים עוברי אורח, גברים ונשים, ומבקשים מהם תעודות זהות, כתנאי למעבר במחסום. למראה תמונה זו הייתה העותרת שבה על עקבותיה וחוזרת לביתה, ובאותו היום לא היתה מגיעה לאוניברסיטת ביר זית (לצורך לימודים או לעבודה), זאת בשל הפחד והחשש שתעקר מביתה. תמונה מבעיתה זו היתה שבה אליה גם לאחר מכן, בסיוטי הלילה. באותם ימים, ובימים שלאחר מכן, העותרת היתה חשה שחיייה אינם חיים, שהם חסרי חשיבות ומנוהלים בשרירותיות על ידי כוח עליון חזק ממנה, שכלל לא שת ליבו למצוקותיה ולרצונה הפשוט לחיות חיים נורמליים.

25. חוסר האפשרות לצאת מגבולות אזור רמאללה חוסם את התפתחותה המקצועית של העותרת. זאת בשל העובדה הפשוטה, שנסיעות לצרכי עבודה הנעשות כדבר שבשגרה על ידי בעלי מקצוע, בלתי אפשריות עבורה. כך, למשל, בפני העותרת עמדה לאחרונה האפשרות להצטרף לארגון חברתי ולעבוד בו בתפקיד של מנהלת פרויקטים, העוסקים בהעצמת נשים ובהכשרתן לתפקידי ניהול. ברם, עבודה זו היתה כרוכה בנסיעות לערים ולכפרים בתוך הגדה המערבית בהם מופעל הפרויקט, ולכן העותרת לא יכלה לקבל על עצמה עבודה זו.

26. לא זו אף זו. בעת שמנהלה הקודם של העותרת באוניברסיטת ביר זית עזב את תפקידו, עמד על הפרק קידומה של העותרת לתפקיד מנהלת המחלקה. ברם, כיון שגם תפקיד זה כרוך בנסיעות ברחבי הגדה המערבית, אפשרות זו לא התממשה.

27. התפתחותה המקצועית של העותרת נפגעת גם בשל חוסר יכולתה להשתתף בהשתלמויות שונות, הנערכות באוניברסיטאות ברחבי הגדה המערבית.

28. סירובו של המשיב להכיר בתושבות העותרת ברמאללה שוללת ממנה גם את האפשרות לצאת מהגדה המערבית ולנסוע לחו"ל או לבקר ברצועת עזה את בני משפחתה. העותרת אינה יכולה לצאת מהגדה המערבית דרך גשר אלנבי, בשל סירובו של המשיב לאפשר לה לצאת דרך הגבול בין הגדה המערבית לבין ירדן וחשוב מזה – לאפשר לה לאחר מכן לחזור לביתה ברמאללה.

29. ברצועת עזה גרים שנים מאחיה של העותרת והוריה. אח נוסף מתגורר בגרמניה ושתי אחיותיה גרות גם הן ברמאללה. בשל מדיניותו של המשיב, לא ראתה העותרת את הוריה ובני משפחתה המתגוררים ברצועת עזה מזה כשבע שנים, מאז חודש ספטמבר 2000.

30. _____.

31. ביום 30.4.2007 קיבלה העותרת הודעה על כך שהתקבלה ללימודים לתואר שני באוניברסיטת "דורהם" שבאנגליה, לימודים שעתידיים להתחיל בחודש אוקטובר 2007. בימים אלה ממתינה העותרת לתשובות בדבר קבלתה ללימודים ממספר אוניברסיטאות נוספות באנגליה, אליהן נרשמה, וכן לתשובות באשר למלגות אותן ביקשה. העותרת נרשמה הן ללימודי תואר שני והן ללימודי דוקטורט ומעוניינת לחקור את הנושא "נשים ומדינת הרווחה המודרנית – פלסטין כמקרה מבחן". מטבע הדברים, עם תום לימודיה, שצפויים להימשך בין שנה לארבע שנים, רוצה העותרת לשוב לרמאללה ולאוניברסיטת ביר זית ולהשתלב שם בסגל האקדמי.

העתק מהודעת הקבלה מיום 30.4.2007 מאוניברסיטת "דורהם" שנשלחה לעותרת באמצעות הדואר האלקטרוני מצורף ומסומן ע/8.

32. במהלך לימודיה, תרצה העותרת לשוב לביתה ברמאללה במהלך החופשות לביקורים שוטפים, כמו כל סטודנט אחר שלומד בחו"ל ושב מפעם לפעם לביקורים בביתו. כמו כן,

תרצה העותרת להגיע מפעם לפעם לגדה המערבית לצורך ביצוע המחקר אותו היא עתידה לערוך, שאחת מהמתודות המרכזיות בו היא קיום ראיונות אישיים עם נשים פלסטיניות.

33. בחודש ספטמבר הקרוב מעוניינת העותרת להשתתף בסמינר שיערך במכון FOJO (Institute for Further Education of Journalists) שבעיר Kalmar, שבדיה, אליו הוזמנה. ארגון FOJO מפעיל באוניברסיטת ביר זית פרויקט, המיועד לשפר את מקצועיותם של עיתונאים פלסטינים. העותרת, בתפקידה בבית הספר לתקשורת, אחראית גם על התיאום עם הארגון והשתתפותה בסמינר נחוצה על מנת שהפרויקט ימשיך להתנהל באופן תקין. הסמינר עתיד להימשך חמישה ימים, ויערך בין התאריכים 3-8 בספטמבר 2007.

תוכנית הכנס מצורפת ומסומנת ע/9.

בקשת ארגון FOJO מהח"מ לסייע לעותרת להגיע לסמינר מצורף ומסומן ע/10.

34. רצונה של העותרת להמשיך ולרכוש השכלה, ללמוד ולהתפתח עולה בקנה אחד עם כישוריה ויכולותיה. ברם, מדיניותו של המשיב עלולה לסכל את השתתפותה בהשתלמות ואת הלימודים באנגליה. ואילו העותרת, ככל סטודנט הנוסע ללימודים בחו"ל, מעוניינת להיות מסוגלת לשוב לביתה במהלך החופשות עם תום לימודיה. יודגש, שהעותרת אינה מעוניינת להעתיק את מגוריה לארצות הים, אלא אך לעזוב למספר שנים לצורך לימודים ואז לשוב לביתה.

35. אלה דוגמאות לרצונותיה ושאיופיותיה היומיומיים של העותרת, לרצונה לממש את זכויותיה, שקיומן ומימוש תלוי בהכרתו של המשיב בתושבותה ברמאללה.

מיצוי הליכים

36. ביום 17.8.2006 פנתה העותרת 2 בשמה של העותרת, כמו גם בשמם של תושבים פלסטינים נוספים, לאלוף משלב מתאם פעולות הממשלה בשטחים, בבקשה שתוכר תושבותה של העותרת ברמאללה. העותרת 2 שלחה שני מכתבים: מכתב אחד שפירט את הבעייתיות במדיניותו של המשיב למנוע מתושבים פלסטיניים, שמענם רשום בעזה, מלשהות במקום מגוריהם בגדה המערבית, וכן מכתב שהתייחס לנסיבות הפרטניות של העותרת ובו בקשה שיכירו בתושבות שלה בגדה המערבית.

העתק ממכתב מטעם העותרת 2 למתאם הפעולות בשטחים מיום 17.8.2006 מצורף ומסומן ע/11.

העתק מהפניה למתאם הפעולות בשטחים מיום 17.8.2006 בעניינה של העותרת מצורף ומסומן ע/12.

37. במכתב שנושא את התאריך 14.11.2006 ענה סגן פריימן בשם מתאם פעולות הממשלה בשטחים, כי "כידוע, עם פרוץ אירועי 'גאות ושפל' וההסלמה הבטחונית הופסקה קבלת פניות מהרשות הפלסטינית למטרת שינוי כתובת, למעט מקרים הומניטריים חריגים... כיום לא מתקבלות בקשות מהרשות לבצע שינויים במרשם האוכלוסין" (ההדגשות הוספו).

במאמר מוסגר יציין הח"מ, שמכתבו של סגן פריימן הומצא לעותרת 2 לפני 14.11.2006 אולם לאחר שהמכתב אבד, ולבקשת העותרת 2, נאות סגן פריימן באדיבותו להמציא את המכתב בשנית, והוא הומצא עם תאריך זה.

מכתבו של סגן פריימן הנושא את התאריך 14.11.2006 מצורף ומסומן ע/13.

38. ביום 3.1.2007 פנה הח"מ ליועץ המשפטי של המשיב, כמו גם לפרקליטות הצבאית, בבקשה שהמשיב יכיר בתשובותה של העותרת ברמאללה. זאת, מאחר שתשובתו של מתאם הפעולות (ע/13) עסקה בשאלת שינוי המען הרשום, ולא בשאלת ההכרה בתשובות. בפניה זו הובהר על ידי הח"מ, כי בקשתה של העותרת הינה כי רשויות הצבא בגדה המערבית יכירו בתשובות שלה, דהיינו, יימנעו מלהעביר אותה לעזה בעל כורחה ויאפשרו לה לצאת לחו"ל ולחזור לגדה המערבית בתום הנסיעה, להגיש בקשות לרשויות הצבא למיניהם וכן ליהנות מהכרתן של הרשויות הישראליות בתשובות שלה ברמאללה.

העתק מפנייתו של עו"ד פלג מיום 3.1.2007 מצורף ומסומן ע/14.

39. משלא התקבל מענה לפניה זו, שב הח"מ וביום 6.2.2007 פנה במכתב תזכורת ליועץ המשפטי של המשיב וכן לפרקליטות הצבאית.

העתק ממכתב התזכורת מיום 6.2.2007 מצורף ומסומן ע/15.

40. ביום 18.2.2007 ענתה סגן אופינקרו בשם היועץ המשפטי לכוחות צה"ל בגדה המערבית, כי הבקשה התקבלה והועברה לטיפול. בתשובתה לא ציינה סגן אופינקרו מועד לסיום הטיפול בבקשה זו.

העתק מתשובתה של סגן אופינקרו מיום 19.2.2007 מצורף ומסומן ע/16.

41. לאחר שעבר כחודש ימים נוסף ודבר לא התקדם, שב הח"מ ופנה ביום 12.3.2007 במכתב תזכורת ליועץ המשפטי של המשיב.

העתק ממכתב התזכורת מיום 12.3.2007 מצורף ומסומן ע/17.

42. למחרת, ביום 12.3.2007 בשיחת טלפון שערך הח"מ עם סגן אופינקרו, עדיין לא ידעה האחרונה להשיב לשאלה, אימתי יסתיים הטיפול בבקשת העותרת.

43. ביום 30.4.2007 שוב שוחח הח"מ עם סגן אופינקרו, שהבטיחה ליתן תשובה עד ליום 10.5.2007. ברם, תשובה זו לא התקבלה עד לרגע חתימת העתירה.

הטיעון המשפטי

תמצית הטיעון

44. העותרות מבקשות שתוכר **תושבותה** של העותרת ברמאללה, ביתה מזה שבע שנים, על מנת שתוכל לחיות את חייה בשלווה ולהשתחרר מפחד העקירה מביתה ומסביבתה החברתית והמקצועית.

45. שעה שהעותרת העתיקה את מקום מגוריה כדין והקימה בית ברמאללה, מבלי שמשך שהייתה בגדה המערבית הותנתה בדבר, ומשעה שלאחר מכן מילאה את חובתה והודיעה לרשות הפלסטינית על כך שעברה להתגורר ברמאללה, הרי שהפכה העותרת לתושבת המקום.

46. הכרה בתושבות תאפשר לעותרת לממש את זכותה לחופש תנועה ולחופש עיסוק ותמנע את המשך הפגיעה בכבודה, בחירותה, בזכותה לחיי משפחה ובזכותה לגישה לחינוך, הנגרמים בשל האילוץ בו היא נמצאת להישאר כלואה בעיר מגוריה, מחשש שתיעקר מביתה.

47. עתירה זו עוסקת בזכותה של העותרת לשהות בשלום בביתה, לנוע בתוך אזור מגוריה ולחיות את חייה ללא פחד שתיקרע מביתה. פחד זה, מקורו בסירוב המשיבים להכיר בתושבותה שבגדה המערבית. יודגש, שההכרה בתושבותה של העותרת הינה בסמכותם הבלעדית של המשיבים. המשיבים הם אלה ששולטים בתנועה בתוך הגדה המערבית וכן ממנה, והם אלה שמאיימים לעקור את העותרת מביתה – ובשל כך הפנו העותרות את בקשתם אליהם (ומשלא התקבלה תשובה במשך חודשים ארוכים, פונות העותרות כעת לבית המשפט הנכבד).

המסגרת הנורמטיבית

48. לזכויותיה של העותרת, כתושבת שטח הנתון לתפיסתו הלוחמתית של המשיב, ולחובותיו של המשיב כלפי התושבים המוגנים כולם, ובכללם העותרת, ישנם שלושה מקורות נורמטיביים:

א. עקרונות היסוד של המשפט הישראלי, ובכלל זה החובה לכבד זכויות אדם ולנהוג בסבירות, באופן מידתי ובלתי שרירותי (בג"צ 4764/04 רופאים לזכויות אדם נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית, פ"ד נח(5) 385, 393, בג"צ 393/82 ג'מעית אסכאן נ' מפקד

כוחות צה"ל באזור יהודה ושומרון, פ"ד לז(4) 785 (להלן: "פרשת ג'מעית אסכאן"), בג"צ 358/88 האגודה לזכויות האזרח נ' אלוף פיקוד המרכז, פ"ד מג(2) 529.

ב. הדין הבינלאומי המגן על זכויותיהם של תושבי שטח הנתון לתפיסה לוחמתית והמטיל חובות על הכוח הכובש מכוח התקנות בדבר דיניה ומינהגיה של המלחמה ביבשה, הנספחות לאמנת האג משנת 1907, אשר חלות ישירות במשפט הישראלי בהיותן נמנות על המשפט המינהגי, ומכוח הסעיפים ההומניטאריים של אמנת ג'נבה הרביעית בדבר הגנת אזרחים בימי מלחמה משנת 1949 (ראו פרשת ג'מעית אסכאן, 792; בג"צ 7015/02 עגירי נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית, פ"ד נו(6) 352, 358 (להלן: "פרשת עגירי"); בג"צ 7957/04 מראעבה נ' ראש ממשלת ישראל, תק-על 2005(3) 3333, בפסקות 14 ו-57 (להלן: "פרשת מראעבה").

ג. המשפט הבינלאומי ההסכמי בדבר זכויות האדם: האמנות שאושרו על ידי מדינת ישראל ואשר לגביהן בית המשפט הנכבד הביע נכונות להניח כי הן חלות באזור (פרשת מראעבה, בפסקה 27; בג"צ 1890/03 עיריית בית לחם נ' מדינת ישראל, פ"ד נט(4) 736, 754-756; בג"צ 769/02 הוועד הציבורי נגד עינויים נ' ממשלת ישראל (ניתן ביום 14.12.2006) פסקה 20 לפסק דינו של הנשיא (בדימוס) ברק). אמנות אלו מציבות את זכויות האדם במרכז השיקולים שחובה על המפקד הצבאי לשקול, שעה שהוא מקבל החלטות הנוגעות לחובותיו וזכויותיהם של התושבים המוגנים (בג"צ 10356/02 הס נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית, פ"ד נח(3) 443, 455).

פגיעה בזכותה של העותרת לכבוד ובזכותה לחיי משפחה

49. הסירוב להכיר בתושבות של העותרת בגדה המערבית פוגע בזכותה לכבוד ולחיי משפחה, בין היתר משום שהוא מונע ממנה לבקר את בני משפחתה המתגוררים ברצועת עזה, אותם לא ראתה כשבע שנים. הזכות לחיי משפחה נגזרת מהזכות לכבוד האדם, שכידוע, הינה זכות בעלת מעמד בכורה חוקתי במשפט הישראלי. ראו סעיפים 2 ו-4 לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו.

על המשיבים מוטלת החובה לכבד זכות יסוד זו (פרשת ג'מעית אסכאן). ובלשונה של כבוד השופטת דורנר:

"בהפעלת שיקול-דעת שלטוני – לרבות שיקול-דעת המעוגן בדין שהיה קיים לפני תחילתו של חוק היסוד – יש לתת משקל מוגבר לזכות המעוגנת בחוק היסוד" (בג"צ 4541/94 מילר נ' שר הביטחון, פ"ד מט(4) 94, 130).

50. כבודה של העותרת כאדם נפגע שעה שאין היא יכולה לפגוש את אחיה והוריה המתגוררים ברצועת עזה, ושאינן היא יודעת מתי בעתיד תוכל לשוב ולפגוש אותם. כבודה של העותרת כאדם נפגע והתא המשפחתי לתוכו נולדה אינו מכובד, שעה שאימה נאבקה

במחלת הסרטן והתמודדה עם טיפולים רפואיים, וביתה – העותרת – לא יכלה להיות לידה באותם רגעים קשים. במשפט הישראלי הוכרה הזכות להגנה על התא המשפחתי כזכות יסוד בפני עצמה:

”התא המשפחתי הוא תא היסוד של החברה האנושית, ועליו נבנית חברה ומדינה. אין פלא בדבר, אפוא, שהזכות לחיי משפחה הוכרה בקהילה הבינלאומית כזכות יסוד. כך גם במשפט ישראלי” (בג”צ 7052/03 עדאללה נ’ שר הפנים (ניתן ביום 14.5.2006), פסקה 47 לפסק דינו של המשנה לנשיא (בדימוס) חשין).

51. מדיניותו של המשיב, המונעת מהעותרת מלפגוש את בני משפחתה, פוגעת בכל הזכויות הללו, נדמה שאפילו מבלי ליתן על כך את הדעת, ובוודאי שמבלי לעמוד בדרישות הדין.

פגיעה בזכותה של העותרת לחופש עיסוק

52. סירובו של המשיב לאפשר לעותרת לנוע ברחבי הגדה המערבית, הנתונה כולה לתפיסתו הלוחמתית, פוגע שלא לצורך ומעבר למידה הדרושה בחופש העיסוק של העותרת, זכות יסוד חוקתית המוקנית לה. על המשיב, בהיותו נמנה על רשות מרשויות המדינה, חלה חובה להעניק משקל הולם לזכות זו, שעה שהוא שוקל ומחליט בעניינם של תושבים פלסטינים הפונים אליו. על כך ראו, בין היתר, את הוראות חוק יסוד: חופש העיסוק, והפסיקה הענפה בעניין זה, עוד עובר לכינון חוק היסוד, החל מבג”צ 1/49 ב’זרנו נ’ שר המשטרה, פ”ד ב 80, 82 וכן בג”צ 1715/97 לשכת מנהלי ההשקעות נ’ שר האוצר, פ”ד נא(4) 367, 382.

53. העותרת, כאמור, עובדת כיום באוניברסיטת ביר זית. ברם, בשל מדיניותו של המשיב, העותרת אינה יכולה אפילו לחלום על עבודה אחרת, קל וחומר לממש את רצונה לעבור לעבודה אחרת, להתקדם ולהתפתח מבחינה מקצועית. כל זאת, בשל ידיעתה כי כל עבודה הדורשת יציאה מהעיר רמאללה למעשה איננה מהווה אופציה עבודה – לא בשל מחסור בהשכלה, ידע או כישורים, אלא בשל הגבלת התנועה הגורפת שהוטלה עליה על ידי המשיב.

פגיעה בזכותה של העותרת לגישה לחינוך

54. הגבלת תנועותיה של העותרת לעיר רמאללה עצמה פוגעת גם בזכותה לגישה לחינוך, זכות המוגנת הן על ידי המשפט הבינלאומי והן על ידי המשפט הישראלי (ראו סעיף 26 להכרזה לכל באי עולם בדבר זכויות האדם; סעיף 13 לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות כלכליות, חברתיות, ותרבותיות (כתבי אמנה 1037, כרך 31 ע’ 205) וכן הערה כללית מס’ 13 על יישומה של האמנה משנת 1999; בג”צ 1554/95 ”שוחרי גילית” נ’ שר החינוך, התרבות והספורט, פ”ד נ(3) 2, 27; בג”צ 7351/03 ועד הורים עירוני ראשון לציון נ’ שרת החינוך, תק-על(3)2005(3) 506).

ובלשונה של השופטת דורנר: "זכות-היסוד לחינוך - יצירת החוק, המשפט הבינלאומי והפסיקה - עומדת על רגליה שלה" (בג"צ 2599/00 יתד נ' משרד החינוך, פ"ד נו(5), 834, 844. ההדגשה הוספה).

55. לא ניתן להפריז בחשיבותם של הלמידה והחינוך לקידומו האישי של האדם, או במקומם המרכזי בחייה התקינים של חברה. בית המשפט הנכבד עמד על כך וקבע:

"מדובר באחת הפונקציות החשובות ביותר של הממשלה והמדינה. החינוך הוא חיוני לקיומו של משטר דמוקרטי חופשי חי ומתפקד. הוא מהווה יסוד הכרחי למימושו העצמי של כל אדם. הוא חיוני להצלחתו ולשגשוגו של כל פרט ופרט. הוא חיוני לקיומה של חברה, בה חיים ופועלים אנשים המשפרים את רווחתם ותורמים, בתוך כך, לרווחתה של הקהילה כולה" (בג"צ 1554/95 עמותת "שוחרי גילית" נ' שר החינוך והתרבות, פ"ד נ(3) 2, 24). ההדגשה הוספה).

56. על פי מדיניות המשיב כיום, אין העותרת יכולה לממש את האפשרות שנפתחה בפניה ולצאת להשתלמויות ולימודים בחו"ל. העותרת אף אינה יכולה לצאת להשתלמויות וכנסים הנערכים בגדה המערבית, אשר יש בהם לקדם את השכלתה והתפתחותה המקצועית. פגיעה גורפת זו בזכותה נעשית בניגוד לדין.

פגיעה בזכותה של העותרת לחופש תנועה בתוך הגדה המערבית וזכותה לבחור את מקום מגוריה

57. זכותו של אדם לבחור את מקום מגוריו, ללא אישור משלטון זה או אחר, הינה זכות יסוד הנובעת מן הזכות לכבוד האדם (בג"צ 1661/05 המועצה האזורית חוף עזה נ' כנסת ישראל, פ"ד נט(2) 481, פסקאות 82-83 לדעת הרוב). בבסיס הזכות לכבוד האדם "עומדת ההכרה, כי האדם הוא יצור חופשי, המפתח את גופו ורוחו על פי רצונו" (בג"צ 5688/92 ויכסלבאום נ' שר הביטחון, פ"ד מז(2) 812, 827). את כל אלה מונע המשיב 1 מהעותרת במשך שנים ארוכות מבלי ליתן לכך כל הסבר או הצדקה.

58. חירותו של אדם לשנות את מקום מגוריו ומענו מוגנת הן במשפט הבינלאומי והן במשפט הישראלי, המגנים על הזכות לחופש התנועה. סעיף 12 לאמנה הבינלאומית בדבר זכויות אזרחיות ומדיניות (1966) קובע:

"אדם הנמצא כחוק בתוך שטחה של מדינה זכותו, בתוך שטח זה, לנוע ולבחור את מקום מגוריו באופן חופשי".

וראו גם סעיף 13 להכרזה לכל באי עולם בדבר זכויות האדם משנת 1948; תקנה 43 לתקנות האג בדבר החובה לאפשר המשך סדר החיים בשטח כבוש; בג"צ 5016/96 חורב נ' שר התחבורה, פ"ד נא(4) 1, 62 וההפניות שם.

59. העותרת, ככל אדם, חופשיה לבחור את מקום מגוריה כרצונה. כך למשל, תושב באר שבע אינו זקוק להיתר אם ברצונו להעתיק את מקום מגוריו לחדרה, תושב קלקיליה אינו זקוק להיתר אם ברצונו להעתיק את מקום מגוריו לבית לחם ותושב חאן יונס אינו זקוק להיתר אם ברצונו להעתיק את מקום מגוריו לרמאללה. הגם שהמעבר בין רצועת עזה לגדה המערבית טעון היתר, אך משעה שמעבר זה בוצע על ידי העותרת באישורם של המשיבים וללא כל תנאי, לעותרת עומדת הזכות לקבוע היכן תתגורר והיכן יהיה מרכז חייה.

60. אי ההכרה בתושבותה של העותרת בגדה המערבית למעשה כלאה אותה ברמאללה, ושללה ממנה את האפשרות לממש את זכותה לחופש תנועה. העותרת לא הושמה מאחורי סורג ובריח, אך חירותה מאוימת תדיר ותנועותיה מוגבלות. פגיעה קשה זו בעותרת גוררת אחריה פגיעות נוספות בזכויותיה. ובלשונו של השופט זמיר:

"הפגיעה בחירות האישית, כמו פגיעת אבן במים, יוצרת מעגל מתרחב של פגיעה בזכויות יסוד נוספות: לא רק בחופש התנועה, אלא גם בחופש הביטוי, בצנעת הפרט, בזכות הקניין ובזכויות נוספות" (בג"צ 6055/95 צמח נ' שר הביטחון, פ"ד נג(5) 241, 261).

61. מן הזכות לחופש התנועה ולכבוד האדם נובע גם הצורך להגן על זכותו של אדם לגור בביתו ללא פחד מפני עקירה. בפרשת חוף עזה הדגיש בית המשפט הנכבד כי "הוצאתו של אדם מסביבתו הטבעית מהווה פגיעה במספר זכויות אדם" (פסקה 83 לדעת הרוב). ראו גם בפרשת עג'ורי:

"ביתו של אדם אינו רק קורת גג לראשו אלא גם אמצעי למיקומו הפיזי והחברתי של אדם, של חייו הפרטיים ויחסיו החברתיים" (עמ' 365).

העותרת העתיקה את מקום מגוריה לרמאללה כדין

62. העותרת העתיקה את מקום מגוריה לרמאללה בשנת 2000, עת היתה בת 26, באמצעות כרטיס מעבר בטוח שהונפק לה על ידי המשיב 3 (ע/ 1).

63. סעיף 10 לנספח א' ל"הסכם ביניים ישראל-פלסטיני בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה", אשר נחתם בווינגטון ביום 28.9.95 (כתבי אמנה, 33, 1071. להלן: הסכם הביניים), המסדיר את ההוראות בדבר המעבר הבטוח, קובע כי המשך שהייתה של העותרת בגדה המערבית לא היה טעון אישור נוסף מטעם המשיבים ולא היה מוגבל בכל תניה או דרישה, לחזור לרצועת עזה. לא זו אף זו, סעיף 6 לפרוטוקול המעבר הבטוח, שנחתם ב-5.10.1999, קובע כי דווקא חזרתה של העותרת לרצועת עזה מותנית בקבלת אישור נוסף מטעם המשיבים. ודוק: לפי סעיף 6 לפרוטוקול המעבר הבטוח, תושב פלסטיני שעבר מרצועת עזה לגדה המערבית ונשאר בגדה למעלה משבועיים, צריך לקבל אישור נוסף

מהמשיבים על מנת לעבור חזרה לעזה, בעוד שהמשך השהייה בגדה המערבית לא היה טעון אישור שכזה.

סעיף 10 לנספח א' להסכם הביניים מצורף ומסומן ע/18.

סעיף 6 לפרוטוקול המעבר הבטוח מיום 5.10.1999 מצורף ומסומן ע/19.

את המסמכים המלאים ניתן למצוא באתר משרד החוץ (אנגלית):

<http://www.mfa.gov.il/MFA/Foreign%20Relations/Israels%20Foreign%20Relations%20since%201947/1999-2001/40%20Protocol%20concerning%20safe%20passage%20between%20the%20We>

ובאתר הכנסת (עברית): http://www.knesset.gov.il/process/docs/safe_passage.htm

64. הסכם הביניים אינו הסכם מדיני בלבד, אלא מהווה גם חלק מהמשפט הפנימי החל ברצועת עזה ובגדה המערבית, בין היתר מכוח התחיקה הצבאית: "להסכם זה ניתן תוקף באזור" (פרשת מראעבה, פסקה 20; פרשת חוף עזה, פסקה 10 לדעת הרוב; מנשר בדבר יישום הסכם הביניים (יהודה והשומרון) (מס' 7), התשנ"ו-1995; מנשר בדבר יישום הסכם הביניים (אזור חבל עזה) (מס' 5), התשנ"ו-1995). בית המשפט הנכבד הכיר בכך, שהוראותיו של הסכם הביניים באשר למרשם אוכלוסין החליפו את ההוראות הקודמות בתחיקה הבטחונית (בג"צ 2151/97 עלי נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית (לא פורסם)).

65. העותרות יבקשו להזכיר, שחאן יונס (מקום מגוריה הקודם של העותרת) ורמאללה (ביתה ומרכז חייה) הן כולן חלק מאותה יחידה טריטוריאלית אחת, כפי שקבע בית המשפט הנכבד בפרשת עג'ורי:

"שני האזורים הם [הגדה המערבית ורצועת עזה] הם חלק מארץ ישראל (Palestine) המנדטורית. הם נתפסו בתפיסה לוחמתית על ידי מדינת ישראל. מבחינה חברתית ופוליטית, נתפסים שני האזורים על ידי הנוגעים בדבר כיחידה טריטוריאלית אחת" (פרשת עג'ורי, 369).

וראו גם את סעיפים 11 ו-31(8) להסכם הביניים.

66. מעברה של העותרת לרמאללה נעשה כדין ובאישורם של המשיבים, והעותרת מילאה את חובתה והודיעה לרשות הפלסטינית על שינוי מענה. עתה, לאחר שהקימה את מרכז חייה ברמאללה, אין למשיבים סמכות לשלול ממנה את הזכויות הנובעות מתושבות שנרכשה כדין.

באופן כללי, הרישום במרשם האוכלוסין אינו קובע את מקום המגורים

67. העותרות יטענו, כי **זכותה של העותרת לשהות בביתה ולחיות את חייה בשלום אינה תלויה ברישום זה או אחר.**

68. הסתמכות המשיבים על הרישום במרשם האוכלוסין, על מנת למנוע מהעותרת מלממש את זכויותיה פסולה ומפרה את חובתם לנהוג בתום הלב ובסבירות. שהרי עם פרוץ האינתיפאדה בספטמבר 2000, חדלו המשיבים מלרשום שינויים במען של תושבי עזה שעברו לגור בגדה המערבית. מדיניות זו ידועה היטב לתושבי השטחים ונאמרה באופן מפורש בתשובה לפניית העותרת (ע/13).

69. מקום המגורים של אדם נקבע לפי מבחן המציאות, הבוחן את זיקתו של האדם למקום. תפקידו של הרישום הינו לשקף את המציאות – לא ליצור אותו (בג"צ 6539/03 גולדמן נ' מ"י (לא פורסם)). כפי שנקבע בפרשת פונק-שלוזינגר:

"הפקודה הנ"ל [פקודת מרשם התושבים] לא שיוותה לרישום במרשם- התושבים כוח של ראייה או הוכחה לשום דבר. מטרת הפקודה היא ... לאסוף חומר סטטיסטי. חומר זה יכול שיהא נכון ויכול שיהא לא-נכון, ואיש אינו ערב לנכונותו" (בג"ץ 143/62 פונק שלזינגר נ' שר הפנים, פ"ד יז 225, 249. להלן: פרשת פונק שלזינגר).

70. חוק מרשם האוכלוסין, תשכ"ה-1965 קובע, כי בסמכותו של פקיד המרשם לרשום שינויים במען גם על פי הודעות האזרח בלבד, ללא צורך בהצגת תעודה או ראייה כלשהי (סעיף 19 לחוק המרשם).

71. הרישום במרשם האוכלוסין אינו אלא אקט מנהלי-סטטיסטי גרידא ואינו משקף בהכרח את המציאות. פרשת פונק שלזינגר; בג"צ 5070/95 נעמת נ' שר הפנים, פ"ד נו(2) 721, 735. הרישום אינו תוצאה של חקירה ובירור עובדתי, אלא אך של איסוף נתונים שנמסרים לאחראים על המרשם. יצוין, שהלכת פונק שלזינגר עומדת בתוקפה גם כיום (בג"צ 3045/05 בן-ארי נ' מנהל מינהל האוכלוסין (ניתן ביום 21.11.2006), פסקה 14 לפסק דינו של הנשיא (בדימוס) ברק).

הרישום במרשם האוכלוסין הפלסטיני אינו קובע את מקום מגוריו של העותרת ולא בהכרח משקף אותה

72. גם במרשם האוכלוסין הפלסטיני, הרישום אינו קובע את מקום המגורים של אדם ולא בהכרח משקף אותו. תחיקת הביטחון קובעת, כי על התושב להודיע, ותו לא, על השינוי במענו, שעה שהעתיק את מקום מגוריו (סעיף 13 לצו בדבר תעודת זהות ומרשם אוכלוסין (יהודה ושומרון) (מס' 297), התשכ"ט-1969).

73. מכוח הסכם הביניים, הרשות הפלסטינית היא שאחראית על ביצוע עדכונים במרשם האוכלוסין, בכל הנוגע לתושבים הרשומים שם ולילדיהם. על פי ההסכם, על הרשות הפלסטינית להודיע לישראל על שינויים במרשם (סעיף 10)28 לנספח ג' להסכם הביניים

“In order to ensure efficient passage procedures and to avoid discrepancies and with a view to enabling Israel to maintain an updated and current registry, the Palestinian side shall provide Israel, on a regular basis through the CAC, with the following information regarding passports/travel documents and identity cards:”

...

“The Palestinian side shall **inform** Israel of every change in its population registry, including, inter alia, **any change in the place of residence of any resident.**”

סעיף 10)28 לנספח ג' (ההדגשות הוספו).

74. להבדיל משינויים אחרים במרשם, השינוי במען הרשום של תושב אינו טעון אישור ישראלי. מעיון בסעיפים האחרים של ההסכם, אנו למדים על הכוונה להסדיר נוהל של הודעה ולא בקשה לאישור. לשם השוואה, לפי סעיף 11)28, הרשות הפלסטינית רשאית להוסיף תושבים למרשם, אולם פעולה זאת טעונה אישור ישראלי:

“the Palestinian side has the right, with the prior approval of Israel, to grant permanent residency in the West Bank and the Gaza Strip to:

- a. investors, for the purpose of encouraging investment;
- b. spouses and children of Palestinian residents; and

c. other persons, for humanitarian reasons, in order to promote and upgrade family reunification.”

(ההדגשה הוספה).

75. בפועל, נהגו המשיבים 1 ו-3 שלא לבצע את השינוי במרשם על פי ההודעות שנמסרו על פי ההסכם, ומאז פרוץ האינתיפאדה השנייה, ישראל אינה רושמת שינויים במענם של תושבים פלסטינים אשר מענם הרשום היה ברצועת עזה והם עברו להתגורר בגדה המערבית. ומשכך, הרי שלא יכולים המשיבים לטעון, שהרישום אשר בהגדרה אינו מעודכן, הוא זה שיקבע את מקום מגוריה של העותרת.

76. יתר על כן, המחוקק בישראל מכיר בכך, שמסיבה זו או אחרת, מרשם האוכלוסין של התושבים הפלסטיניים אינו משקף בהכרח את המציאות העובדתית. בסעיף 1 לחוק האזרחות והכניסה לישראל (הוראת שעה) תשס"ג 2003, נקבע ש"תושב אזור" הוא:

”תושב אזור” - לרבות מי שמתגורר באזור אף שאינו רשום במרשם האוכלוסין של האזור.”

כמוכן, בסעיף 1 לצו הכניסה לישראל (פטור תושבי רצועת עזה) (הוראת שעה), התשס"ה-2005 (קובץ תקנות 6425, כ"ד באלול התשס"ה, 28.9.2005), הגדיר שר הפנים תושב עזה כדלקמן:

”מי שמתגורר ברצועת עזה, וכן מי שרשום כתושב רצועת עזה במרשם האוכלוסין של המועצה הפלסטינית”.

קרי, הרשויות בישראל עצמן אינן מסתפקות ברישום ואינן מסתמכות עליו כראייה בלעדית, שעה שהן מחליטות מהו הדין החל על פלוני או אלמוני. ברי, כי כך יש גם לנהוג שעה שבאים להגן ולממש קיומן של זכויות אדם ולהכיר בתושבותה של העותרת.

77. אין להתיר למשיבים להחזיק את המקל בשתי קצותיו – להתעקש כי מקום מגוריו של פלוני נקבע אך ורק לפי המען הרשום, גם כאשר הרישום אינו עולה בקנה אחד עם המציאות וסותר אותה, ובמקרים אחרים לומר, כי הרישום אינו משנה לצורך החלת דין אחר, אלא המבחן הקובע הוא מבחן המציאות. על אחת כמה וכמה, כאשר באופן שיטתי הרשויות אינן מעדכנות את הרישום בדבר מקום המגורים.

78. העותרות גם מפנות את תשומת ליבו של בית המשפט הנכבד לכך, שהמשיב הלך בעקבות המחוקק הראשי וגם הוא מכיר היטב את הפער, שבין המען הרשום לבין מרכז החיים בפועל של התושבים הפלסטינים. על כן, כפי שנטען לעיל, עמדתו ביחס למעמדה של העותרת בגדה המערבית לוקה בחוסר תום לב.

79. בכתב ששלח המשיב לעותרת 2 ביום 12.4.2007, בהקשר למקרה אחר בו טיפל הח"מ, שבו בני משפחה אחת שמענם רשום בגדה המערבית, ביקשו לשוב לביתם ברצועת עזה לאחר ביקור משפחתי בגדה המערבית, צוין כי:

"מרשתך מעוניינת לשוב לביתה שברצועת עזה. זאת, חרף היותה רשומה במרשם האוכלוסין כמתגוררת בנפת ג'נין שבאזור יהודה ושומרון. משכך, ככל שמעוניינת מרשתך בהיתר כניסה לישראל לצורך מעברה לרצועת עזה, הרי שרואים אנו מעבר זה כהבעת דעה ברורה מצד מרשתך וילדיה בדבר היות מרכז חייהם ברצועת עזה ולא באזור יהודה ושומרון. ככל שכך הם פני הדברים, בעתיד לא תתאפשר חזרתה מרצועת עזה לאזור יהודה ושומרון דרך שטחה של מדינת ישראל, אלא במקרים הומניטריים וחריגים בהתאם לנהלים הקיימים". (סעיפים 3-5 למכתבה של סגן אופינקרו לח"מ מיום 13.4.2007. ההדגשה במקור).

מכתבה של סגן אופינקרו לח"מ בעניין משפחת שלח מיום 13.4.2007 מצורף ומסומן ע/20.

לא ייתכן, שכאשר המשיבים מבקשים למנוע מתושבים פלסטיניים, שמענם רשום בגדה המערבית, מלשהות בגדה המערבית, הם בודקים את מרכז החיים בפועל ולא את הרישום במרשם האוכלוסין, אולם כאשר מבקשת תושבת פלסטינית שמענה רשום בעזה להישאר במקום מגוריה בפועל בגדה המערבית, מתעלמים המשיבים מהמציאות ורואים במרשם האוכלוסין כראיה מכרעת לצורך פגיעה בזכויות אדם.

80. משאפשרו המשיבים לעותרת להיכנס לישראל ולעבור לגדה המערבית באמצעות המעבר הבטוח – אין להם סמכות להגביל את שהייתה בגדה המערבית. גם אם המשיבים יטענו כי חל שינוי במצב משפטי זה לאחר סגירת המעבר הבטוח – טענה שהעותרות חולקות עליה – לא ניתן להתעלם מהעובדה, שהעותרת העתיקה את מקום מגוריה לגדה המערבית שעה ההסדרים באשר למעבר הבטוח היו אלה שקבעו את התנועה והמגורים בשטחים הפלסטיניים.

81. מדינת ישראל אמנם שולטת במרשם האוכלוסין הפלסטיני, אולם אין היא שולטת בהתפתחויות החיים שהמרשם אמור לשקף, וביניהן לידות, נישואין והעתקת מגורים. המשיב אינו מוסמך להפריע להתפתחות הטבעית של האוכלוסייה האזרחית. יפים דבריו של השופט ברק (כתוארו אז) בפרשת ג'מעית אסכאן:

"חייה של אוכלוסייה, כחיי של יחיד, אינם שוקטים על השמרים אלא מצויים בתנועה מתמדת, שיש בה התפתחות, צמיחה ושינוי. ממשל צבאי אינו יכול להתעלם מכל אלה. אין הוא רשאי להקפיא את החיים" (בעמ' 804; ראו סעיף 43 לתקנות האג; פרשת חוף עזה, בפסקה 9 לדעת הרוב).

82. החיים ממשיכים לזרום גם במצב של כיבוש ותפיסה לוחמתית, על אחת כמה וכמה במצב של תפיסה לוחמתית הנמשכת 40 שנים. בני אדם נולדים, מתבגרים, לומדים, בוחרים משלח יד ועוזבים את בית הוריהם, ואף רשות שלטונית אינה יכולה ואינה מוסמכת לעצור חיים אלה, ובוודאי שלא בלי הצדקה בדין.

83. שלטון, וגם שלטון צבאי, יכול לסרב לרשום נישואין או לרשום יילודים, אולם סירוב זה אינו יכול לבטל את קיומה של המציאות. אין בסירובו של המשיב להכיר בעובדה כי העותרת עזבה את בית הוריה, למדה לתואר שני, מנהלת חיים עצמאיים, עוסקת בקידום נשים ומעוניינת להמשיך ולהרחיב את השכלתה וללמוד לתואר דוקטור, כדי לאיין את ההגנה המשפטית הפרושה על זכותה של העותרת להישאר במקום מגוריה, ללא פחד מפני עקירה.

דוק: הסעד המתבקש הוא הכרה בתושבות

84. העותרות מבקשות להתייחס בקצרה לשתי טענות אפשריות של המשיבים, שהועלו במקרים דומים בעבר. הטענה היא, שהסוגיה הנדונה היא סוגיה מדינית, או כי על העותרת לשוב ולפנות לרשות הפלסטינית בבקשה להגיש הודעה על שינוי מענה. לטענה הזו שלוש תשובות:

א. עתירה זו אינה נוגעת למערכת היחסים המדינית שבין הרשות הפלסטינית לבין מדינת ישראל. הסעד המבוקש נמצא בסמכותו הבלעדית של המשיב, אינו דורש את הסכמת הרשות הפלסטינית או תיאום עמה, ותכליתו היא הבטחת קיומן של זכויות האדם של העותרת – תושבת מוגנת על פי המשפט הבינלאומי.

ב. עתירה זו אינה עוסקת בשינוי מען לכשעצמה. כמובן, שככל שהמשיב יבחר להכיר בתושבותה של העותרת באמצעות שינוי מענה הרשום, הרי שהדרך פתוחה בפניו. אך בקשתן של העותרות היא, כי המשיבים יכירו בתושבותה של העותרת ויכבדו את הזכויות שנובעות מעצם התושבות – דבר שנמצא בסמכותם הבלעדית.

ג. המשיבים אינם מקבלים עוד בקשות לשינוי מען מרצועת עזה לגדה המערבית, המועברות אליהן מטעם הרשות הפלסטינית. יוזכר, כי ככל שידוע לעותרת, הודעתה על שינוי מענה כבר הועברה לידי ישראל, וזו האחרונה סירבה לרשום את השינוי (סעיפים 14-19 לעתירה). כעת, אם ישיבו המשיבים לעתירה זו ויטענו, כי על העותרת להגיש בקשה נוספת לרשום את השינוי, הרי שהדבר יהיה בניגוד לחובת תום הלב בהם חייבים המשיבים מכוח כללי המשפט המנהלי החל עליהם. בלשונו של השופט (כתוארו אז) ברק:

”המדינה באמצעות הפועלים בשמה היא נאמן של הציבור, ובידיה הופקד

האינטרס הציבורי והנכסים הציבוריים לשם שימוש בהם לטובת הכלל...

מעמד מיוחד זה הוא המטיל על המדינה את החובה לפעול בסבירות, ביושר, בטוהר לב ובתום לב. אסור לה למדינה להפלות, לפעול מתוך שרירות או חוסר

תום לב או להימצא במצב של ניגוד עניינים. **עליה לקיים את כללי הצדק**

הטבעי. קיצורו של דבר, עליה לפעול בהגינות (בג"צ 840/79 מרכז הקבלנים והבונים בישראל נ' ממשלת ישראל, פ"ד לד(3) 729, 745-746. ההדגשה הוספה).

והשופט דורנר מציינת :

"חובת ההגינות המינהלית - שיסודה במעמדה של הרשות כנאמנה כלפי הציבור - מחמירה יותר מחובת תום הלב הנדרשת מן הפרט. המידה המחמירה חלה בין אם פועלת הרשות בתחום המשפט האזרחי ובין אם פועלת היא בתחום המשפט הציבורי" (בג"צ 4422/92 עפרן נ' מינהל מקרקעי ישראל, פ"ד מז(3) 853, 860).

למשיב אין סמכות לעקור את העותרת ממקום מגוריה ולהעבירה לרצועת עזה

85. עמדתם של המשיבים, לפיה בסמכותו של כל חייל בכל מחסום לעצור את העותרת ובין רגע להעבירה באופן כפוי לרצועת עזה, נוגדת את הדין החל על פעולותיהם.

86. "צו תיחום מגורים" הוא האפשרות החוקית היחידה שעומדת בפני המשיב, בבואו להעביר באופן כפוי תושב פלסטיני מהגדה המערבית לרצועת עזה. בפרשת עגורי פירט בית המשפט הנכבד באופן נרחב את התנאים הדרושים להפעלת סמכות זו. בית המשפט הנכבד עמד בין היתר על כך, שסמכותו של המשיב להוציא צו זה מתגבשת רק עם קיומם של שיקולי ביטחון כבדי משקל. עוד ציין בית המשפט הנכבד בפסק דינו, שבעת שנשקלת הוצאת הצו ובעת שזה מוצא, יש להקפיד על שמירת זכויותיהם של התושבים הפלסטינים ובאופן מיוחד להקפיד על ההגנות הפרוצדוראליות, שקמות לאדם נגדו הוחלט להוציא צו שכזה, בדין (פרשת עגורי, 358-370). ברי, כי קיומה של סמכות גורפת לכל חייל בכל מחסום בכל זמן לתלוש את העותרת ממקום מגוריה אינה עולה בקנה אחד עם ההלכה שיצאה מלפני בית המשפט הנכבד.

87. בית משפט נכבד זה מתח ביקורת על דרך פעולתם של המשיבים, במסגרת בג"צ 3519/05 ורד נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית (ניתן ביום 26.7.2006), דן בית המשפט הנכבד בסמכותו של המשיב להעביר תושב פלסטיני, אשר השתחרר ממאסר, לרצועת עזה, שם רשום מענו, הגם שבפועל התגורר העותר בגדה המערבית, עובר למעצרו. בית המשפט הנכבד המליץ, כי המשיבים יאפשרו לתושבים פלסטיניים להראות, כי מענם הרשום אינו משקף את מקום מגוריהם בפועל:

"מן הראוי שהמשיבים ישקלו קביעת נוהל אשר יאפשר למורחק, בנסיבות המתאימות גם ללא הוצאת צו לתיחום מגורים, הליך של שימוע להעלאת טענותיו שעה שהוא חולק על הרישום במרשם האוכלוסין הפלסטיני" (פיסקה 6 לפסק דינה של כבוד השופטת חיות).

88. תחת קיום המלצה זו, המשיבים מוסיפים בניסיונותיהם לעקור תושבים פלסטיניים מהגדה המערבית משום שמענם רשום בעזה. רק כאשר מוגשת עתירה לבית המשפט הנכבד, מסכימים המשיבים לאפשר לתושבים להישאר במקום מגוריהם, ולו באופן זמני. (ראו, למשל, את ההסדרים שנעשו בבג"צ 11595/05 נאג'ר נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית (לא פורסם), בבג"צ 1096/06 שויח נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית (לא פורסם), בג"צ 4465/05 גדילי נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית (לא פורסם), בג"צ 3555/05 נבאהין נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית (לא פורסם), בג"צ 5504/03 כחלות נ' מפקד כוחות צה"ל בגדה המערבית (לא פורסם).

סיכום

89. העותרת מבקשת להשתחרר מאיום העקירה התמידי המרחף מעל לראשה. ברצונה לצאת מעיר מגוריה, אותה לא עזבה כבר שבע שנים, לפגוש את בני משפחתה, להתפתח מקצועית ואישית, לנסוע לחו"ל ולחזור הביתה בשלום. העותרת רוצה לכתוב את סיפור חייה על פי בחירתה ולממש את האוטונומיה האישית שלה. על המשיבים לכבד רצון זה ואת זכותה לעשות כן.

90. עתירה זו נתמכת, בין היתר, בייפוי כוח ובתצהיר אשר נחתמו על ידי העותרת בפני עורך דין ברמאללה ונשלחו לח"מ באמצעות הפקס ולאחר תיאום טלפוני. בשל הקושי בקיום מפגשים בין העותרת לבין באי כוחה, מתבקש בית המשפט הנכבד לקבל את התצהיר וייפוי הכוח עליהם חתמה העותרת.

לאור האמור לעיל, בית המשפט הנכבד מתבקש להוציא צו על תנאי וצו ביניים כמבוקש, ולאחר שמיעת תשובת המשיבים, להפוך את הצו למוחלט.

נעם פלג, עו"ד
ב"כ העותרות

5.6.2007
י"ט בסיון, התשס"ז